

A ještě něco. Nemluvil jsem o této potenciální tendenci proto, že bych si chtěl na něco stěžovat, že bych chtěl žalovat. Není to žádné žehrání. Mluvil jsem o tom jen a jen s pohledem upřeným do budoucnosti, chtěje přispět svým malým dílem k tomu, aby byla lepší. Šlo mi pouze o varování před nebezpečím, které tu čhábá a s nímž je třeba se utkat. Jak utkat? Na to recept neexistuje. Jediné, co pro to lze na tomto sjezdu udělat, je podepřít stanovisko, které přijme, maximem konkrétních a praktických usnesení, která sice opět sama o sobě nic nezaručí, ale která mohou vytvořit aspoň příznivější podmínky k tomu, aby toto stanovisko se nestalo zase jen hezkou fasádou, zakrývající prohnilý vnitřek, ale aby jeho řeč o svobodě byla zrcadlem vnitřní svobody a otevřenosti organizace, která je přijala.

Vážený přítelé, nyní bych chtěl na chvílku přeci jen vystoupit za hranice našeho svazu. Mám zde totiž otevřený dopis, jehož autoři, moji přátelé, mě požádali, abych ho zde přečetl, což samozřejmě rád činím. Tento dopis ukazuje, že nebezpečí regresivní praxe, ukryté za fasádou hezkých slov, neexistuje jen ve Svazu spisovatelů.

Ministr kultury a Informací, s. Ing. Karel Hoffmann.

Vážený soudruhů ministré, obracím se na vás my, příslušníci nejmladší režisérské generace Československého filmu. Dne 17. května vyslovil v Národním shromáždění poslanec Průžinec jménem jedenaadvaceti poslanců interpelaci, v níž napadl Československé filmy Sedmikrásky. O slavnosti a hostech, Hotel pro cizince, Mučedníci lásky, Znamení raka. Z jeho řeči citujeme: „My se ptáme — těchto kultur-ních pracovníků — jak dlouho ještě všem poctivě pracujícím budou otravovat život, jak dlouho ještě budou šlapat po socialistických vý-možnostech, jak dlouho si budou hrát s nervy dělníků a rolníků, a vůbec jakou demokracii zavádíte? My se vás ptáme, proč myslíte, že máme Pohraniční stráž, která plní bojový úkol, aby se k nám ne-dostali nepřítelé, zatímco my, soudruhů ministré národní obrany a ministré financí, platíme královské peníze vnitřním nepřítelům, ne-cháváme je šlapat a ničit, soudruhů ministré zemědělství a výživy, v plodech naší práce.“

Vážený soudruhů ministré, domníváme se, že v historii Československé kultury neexistuje případ, v němž by Národní shromáždění bylo vy-zýváno k zakazu uměleckého díla. Ani za buržoazní republiky, ani za dob nejtěžších stalinových deformací veřejného života nedošlo k takto brutální výzvě dávající do souvislosti existenci uměleckého díla s odpovědností ministra Průžince vzniká nebezpečí legalizace po-stráže. Vystoupením poslance Průžince vzniká nebezpečí legalizace po-gromistických nálad vůči tvůrci inteligenci. Důsledky těchto tendencí byily vždy hanbou každého národa. Normální situace vytvářená v po-sledních měsících kolem Československé kinematografie začíná postup-ně znemožňovat tvůrčí práci, omezuje realizaci tvůrčích programů v samém jejich začátku a některé autory posléze vylučuje z tvorby vůbec. Je nám známo, že každé represivní opatření namířené proti kultuře sleduje okamžitý politický prospěch, avšak je nám rovněž

známo, že žádná pozdější rehabilitace či napravování křivd nikomu nevratily a nemohou nikdy tvůrčí schopnosti, jejichž rozvoj byl násilně přerušen.

Vážený soudruhů ministré, my, podepsaní Českoslovensší filmoví režis-éři, považujeme za nezbytné veřejně prohlásit, že jsme vytvořili, zis-venku, povazujeme k tvůrčí práci v socialistickém Českoslo-vensku, považujeme svoji práci za organizickou součást kultury této země a hluboce nás uráží, je-li kdokoliv z nás veřejně označován za nepřítelé. Proto se rozhodně stavíme proti pokusům rozdělovat nás a stavět proti sobě podle zásady „Rozděli a panuj!“. Tvůrčí svoboda je nedělitelná. Je-li omezován jeden z nás, jsme omezoováni všichni.

Proto kategoricky odmítáme projev poslance Průžince a upozorňujeme na nebezpečí ohrožení základních občanských svobod a práv, jejichž nedlouhou součástí je možnost svobodného uměleckého projevu.

Hynek Bočan, Miloš Forman, Juraj Herz, Věra Chytilová,
Jaromír Jireš, Pavel Juráček, Antonín Máša, Jiří Menzel,
Jan Němec, Ivan Passer, Ewald Schorm, Jan Schmidt,
Peter Solan, Stefan Uher.

Asylin, vážení přátelé, že svoboda je opravdu nedělitelná: jsou-li ome-zováni filmaři, jsme omezoováni i my a naopak. Ani takto — podělí ma-nic panuj! —

A teď bych rád přešel k několika konkrétním návrhům.

1. Navrhuji provést tuto změnu v návrhu nových stanov: místo nepravk-tického a komplikovaného třístupňového vedení svazu zavést vedení dvojestupňové, a to tak, že v čele svazu by byl jedenadvacetičlenný ústřední výbor s šesti náhradními, který by nahradil dosavadní pětičty-členný ústřední výbor a předsednictvo. Domnívám se, že daleko než lze najít 21 spisovatelů, ochotných se scházet a aktivně pracovat, než 45, a že menší orgán nutně musí být operativnější než orgán tak veliký.

2. Třetí odstavec druhé kapitoly návrhu stanov říká, že svaz má při sdružování spisovatelů vycházet z jejich talentu. Myslím, že tato věta nemá žádný smysluplný obsah, a navrhuji, aby byla nahrazena větou, která by Svaz spisovatelů otevřeně zavazovala k povinnosti umožňovat vznikání a podporovat práci uměleckých skupin podle zvláštních směr-nic, které vydá ústřední výbor.

3. Navrhuji uložit ústřednímu výboru, aby vypracoval směrnice zaklá-dání uměleckých skupin při svazu a aby při tom vycházel z těchto zásad:
a) Svaz spisovatelů je povinen registrovat každou uměleckou skupinu, která o to požádá, v níž je aspoň jeden člen svazu a aspoň tolik členů, která má být registrována, aby tvořili nadpoloviční většinu skupiny; skupinu svaz při splnění těchto podmínek registruje v tom složení, v jakém se sama k registraci přihlásila.

b) Svaz bude poskytovat skupinám místnosti ke schůzkám a neveřej-ným podnikům; veřejná vystoupení — mimo skupinové publikování — smí skupina pořádát jen se svolením svazových orgánů.